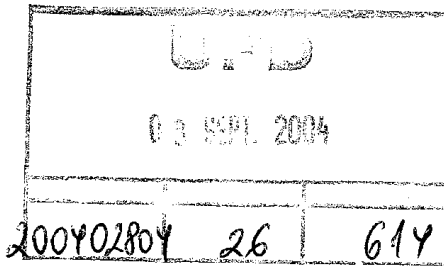

Utdannings- og forskningsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Kronprinsens gate 9
Postboks 1708 Vika
0121 Oslo
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Eva Liljegren
Dir. tlf: 21 02 18 33

Vår ref: 04/170-2 Vår dato: 06.09.04
Deres ref: 200402804 Deres dato: 23.06.04

Høring - forslag til endringer i forskrift om opptakskrav til grunntutdanninger

Styret i NOKUT diskuterte forslaget til nye opptakskrav til lærerutdanning i styremøte 30. august. NOKUTs direktør fikk fullmakt til å framføre styrets synspunkter i høringsuttalelse til departementet.

NOKUT viser for det første til at det nettopp er gjort endringer i lærerutdanningen gjennom kvalitetsreformen og ny rammeplan. NOKUT mener at det ville vært naturlig å avvente den evalueringen av endringene som NOKUT har fått i oppdrag å gjennomføre før man iverksetter nye tiltak.

NOKUT konstaterer at forslaget innebærer at man fraviker prinsippet om at fullført og bestått videregående opplæring med visse krav til fagsammensetning og eventuelle særkrav er opptaksgrunnlag til høgre utdanning. Hvis høyere karakterkrav øker statusen til utdanningen og yrket, slik departementet forutsetter, antar NOKUT at det kan være flere utdanninger som vil ønske seg karakterkrav på linje med det som nå er foreslått for lærerutdanning. En slik utvikling vil kunne føre til at beståttkarakter fra videregående opplæring i praksis ikke lengre kvalifiserer for opptak til høgre utdanning.

Etter NOKUTs mening ville det være naturligere å legge vekt på de kunnskaper studentene har etter fullført utdanning enn på kunnskapene på opptakstidspunktet, dersom man er opptatt av kvaliteten på de som skal utøve læreryrket. I forhold til målet ville det sannsynligvis være mer effektivt om arbeidsgiver stilte krav til karakterer fra gjennomført lærerutdanning ved tilsetting av lærere. Slike krav ville også stimulere studentene til å utvikle og styrke sin faglige kompetanse gjennom lærerstudiet. Siden allmennlærerutdanningen er attraktiv for mange andre jobber i samfunnet, er det vanskelig å se at spesielle karakterkrav ved tilsetting av lærere skulle skape vesentlige vansker for de som ikke tilfredsstillt kravene.

Slik NOKUT ser det hefter det en betydelig usikkerhet ved om de strengere opptakskravene vil medføre at flere studenter med gode karakterer i framtiden velger lærerutdanning. Hvis denne forutsetningen ikke skulle slå til, vil mange høgskoler utenfor de større byene måtte redusere eller kanskje til og med legge ned lærerutdanning. Dette kan igjen få følger for lokal rekruttering av lærerstudenter og i neste omgang på

tilgangen på lærere i distriktene. Nettopp fordi forslaget kan få slike alvorlige konsekvenser for en del av høgskolene, savner NOKUT en bedre dokumentasjon av sammenhengen mellom karakterer fra videregående skole og kvalitet i utdanningen og i utøvelsen av yrket.

Med hilsen

Oddvar Haugland
direktør

NYE OPPTAKSKRAV TIL LÆRERUTDANNING

Utdannings- og forskningsdepartementet foreslo i St meld nr 30 (2003-04) å innføre minstekrav til karakterer i norsk og matematikk og/eller skolepoeng ved opptak til allmennlærerutdanning. Stortinget ga sin tilslutning til forslaget i Innst S nr 268. På denne bakgrunn sender UFD nå på høring seks alternative forslag til opptaksregler. Høringsfristen er 15. september.

De alternativene som presenteres er minst karakteren 3 i norsk og matematikk, karakteren 4 i norsk og matematikk, minst 35 skolepoeng, minst 40 skolepoeng, karakteren 3 i norsk og matematikk og 35 skolepoeng og til slutt karakteren 3 i norsk og matematikk og 40 skolepoeng. Hvis man ser på de to siste kullene med opptak til lærerutdanning, ville ca 85 pst ha kommet inn med et krav om 35 skolepoeng, mens bare ca 30 pst hadde kommet inn om kravet hadde vært minst 4 i matematikk og norsk. Ved de fire andre alternativene varierer prosenten mellom 60 og 78. Departementet opplyser i høringsbrevet at de foreslåtte karakter-/poenggrensene vil slå meget forskjellig ut ved ulike høgschooler. De vil spille minst rolle i de store byene, der søkningen er størst. Det er ikke opplyst om konsekvensene for andre variabler som kvinner/menn og norsk/innvanderbakgrunn.

Departementet uttaler i høringsbrevet at hensikten med de skjerpede opptakskravene "er å sikre gode lærere med bedre faglige kvalifikasjoner i norsk skole". Verken i Stortingsmeldingen eller i høringsbrevet er det vist til noen undersøkelser som bekrefter sammenhengen mellom skolepoeng, studieresultat og yrkesutøvelse. Man får anta at den underliggende tanken er at gode studenter gjør det faglig bedre under lærerutdanningen og at de dermed også blir bedre lærere.

Alle er klar over at strengere opptakskrav sannsynligvis vil gi færre studenter. I stortingsmeldingen og komitéinnstillingen tror man at denne effekten vil være overgående. Komitéflertallet mener at strengere opptakskrav "vil føre til økt rekruttering til lærerutdanningen på sikt fordi dette viser at allmennlærerutdanningen er krevende og fordrer motivasjon for læreryrket".

Direktøren har ønsket å orientere styret om forslaget, fordi departementet i denne saken for første gang fraviker prinsippet om at generell studiekompetanse og eventuelle særkrav kvalifiserer for opptak til høgre utdanning. Ved å kreve mer enn bare fullført og bestått videregående opplæring, mener man å kunne oppnå både flinkere studenter og bedre yrkesutøvere og dessuten en generell statusheving for læreryrket. Med tanke på at de nye kravene kan få store konsekvenser for mange av høgschoolene i distriktene, er direktøren betenkt over at departementet synes å basere seg på antagelser og ikke på faktiske undersøkelser om sammenhengen mellom karakterer fra videregående skole og kvalitet i utdanningen og i utøvelsen av yrket.

Det primære målet må være å styrke den faglige kompetansen i utøvelser av læreryrket. Dette vil kunne oppnås i varierende grad ved ulike krav eller tiltak. I forhold til målet ville det sannsynligvis være mer effektivt om arbeidsgiver stilte krav til karakterer fra gjennomført lærerutdanning ved tilsetting av lærere. Slike krav ville også stimulere studentene til å utvikle og styrke sin faglige kompetanse gjennom lærerstudiet. Siden allmennlærerutdanningen er attraktiv

for en mengde andre jobber i samfunnet, er det vanskelig å se at spesielle karakterkrav ved tilsetting av lærer skulle skape vesentlige vansker for de som ikke tilfredsstiller kravene.

Dersom styret er innstilt på at NOKUT skal gi en høringsuttalelse, foreslår direktøren at man i tillegg til ovenstående peker på at kvalitetsreformen og den nye rammeplanen må kunne forventes å ha en positiv effekt på kvaliteten på lærerutdanning. Departementet bør derfor vente med å iverksette ytterligere tiltak i utdanningen til man ser resultatet av den evaluering av lærerutdanning som NOKUT har fått i oppdrag å utføre.

Oddvar Haugland
direktør

Vedlegg: Høringsnotat fra UFD, datert 23.06.04